

Osaka 2025 , opnieuw een gemiste kans

Begin juli maakte BelExpo bekend wie de ontwerper is van het Belgisch paviljoen voor de Wereldexpositie in Osaka 2025. Het was eenvoudig, er was maar één ingediend voorstel! Volgens de organisator was er geen andere keuze, een tweede aanbesteding was niet mogelijk. Onmiddellijk kan men de vraag stellen waarom er geen keuze was en of het geen doorgestoken kaart is geweest. Opnieuw een compleet gemiste kans na het debacle in Milano 2015. Een architect uit La Louvière haalde zijn slag thuis met een erg bedenkelijk ontwerp.

Project Osaka 2025 foto BelExpo & Atelier D'architecture Carré 7

BelExpo is het Belgisch Commissariaat Generaal voor Internationale Tentoonstellingen, opgezet om België een internationale uitstraling te geven. Deze organisatie werd opgericht in april 2017 binnen de FOD Economie en dit met een boekhoudkundige autonomie. BelExpo vertegenwoordigt ons land binnen het *Bureau International des Expositions* (BIE). De missie is om het beste uit België te tonen op internationale manifestaties, misschien chocolade en biotechnologie, maar zeker niet architectuur.

In de jaren '30 deed België beroep op toonaangevende architecten zoals Henry van de Velde en Léon Stynen. Ook in de jaren zestig had men nog

ambities, het paviljoen voor Osaka 1970 was een karaktervol ontwerp van André Jacqmain. Voor de expositie in Sevilla 1992 liep het fout. De Regie der Gebouwen gaf de opdracht aan een Brussels bureau en presenteerde een ontwerp in de vorm van een geslepen diamant die meer leek op een frietzak die zijdeling werd ondersteund.¹ Er kwam toen felle reactie van architecten en de Stichting Architectuurmuseum met de vraag de keuze te maken na een architectuurwedstrijd. Uiteindelijk won het Antwerps bureau DMT (Driesen -Meersman-Thomaes) de wedstrijd voor het gebouw maar hadden zij geen impact op de rommelige invulling van het paviljoen.

Milano 2015

Dominique Soenens bijdrage in De Morgen (18 mei 2015) was duidelijk: "Belgisch paviljoen van kwaad naar erger". Geert Sels van De Standaard bracht een bezoek tijdens het openingsweekend en kwam zwaar ontgoocheld terug naar Belgenland (DS 6 mei 2015). Ik kon met eigen ogen dit ondermaats gebouw plus invulling zien en schreef toen een zeer kritische bespreking. Voor Milaan kreeg het bouwbedrijf Besix de opdracht en als ontwerper werd gekozen voor iemand die voor dit bedrijf hotels tekende in Noord-Afrika. Nadien werd het paviljoen afgebroken en doorverkocht aan de stad Namen. Wie dit bouwsel wil zien kan terecht bovenop de citadel van Namen, de hoofdstad van Wallonië. Een schaamteloze vertoning!

België in Milaan 2015 Op het einde in de inkomgang eetbare schoenen en Manneken Pis in chocolade. Foto Marc Dubois

Van 13 april 2025 tot 13 oktober 2025 in Osaka

Ondertussen waren er de expo in Astana (2017), waaraan België niet deelnam, en Dubai (2020). Wie gedacht had dat voor 2025 een kwalitatieve presentatie zou komen komt bedrogen uit na de presentatie begin juli door BelExpo. De Regie der Gebouwen en BelExpo hebben de opdracht officieel gegund aan het consortium Carré 7, Beyond Limits, One Designs, Pirnay en Poly-Tech en hun onderaannemers voor het ontwerp,

de bouw, het onderhoud en de afbraak van het Belgisch paviljoen. De architect van het paviljoen is Atelier D'architecture Carré 7 van Cyril Rousseau, een architect die werkzaam is in en rond La Louvière.

Geert Sels bericht in De Standaard van 19 juli met als titel "Wie zich inschrijft, mag naar de Wereldexpositie". Hij stelt zich de vraag hoe het komt dat ambitieuze bureaus uit België geen interesse hebben voor dit soort opdrachten. Velen zullen de bedenking hebben gemaakt dat het toch doorgestoken kaart is en dat investeren in een voorstel op voorhand een verloren zaak zal zijn.

Project Osaka 2025 foto BelExpo & Atelier D'architecture Carré 7

Tijdens de presentatie gaf de equipe ook toelichting bij het thema "Saving Lives" en "water en cellen". "Het paviljoen zal dus worden ontworpen als een voorstelling van de mensheid, bestaande uit water en cellen. Aan de buitenkant, met de weergave van water vanuit macroscopisch standpunt, en aan de binnenkant met een microscopische weergave van water en cellen". Op het dak een gaswolk met tien ballonvormige volumes ,

evenveel als er Belgische provincies zijn. Dergelijke simplistische ontwerpkeuzes laten weinig goeds vermoeden. De pers kreeg mooie computersimulaties maar geen ruimtelijke voorstelling. Deze vorm van presentatie moet men steeds wantrouwen. Het paviljoen voor Osaka 2025 is van een niveau dat men op veel industrieterreinen kan aantreffen. Aldwin Dekkers, Commissioner General van BelExpo, heeft als zakenadvocaat misschien de kwaliteiten om chocolade en bier te promoten maar van architectuur heeft hij geen kaas gegeten! Een architectuur die letterlijk en figuurlijk zo doorprikbaar is. De Japanners zullen wel lachen met deze architectuur die thuishoort op een of ander industrieterrein of promotiepark in België.

Project Osaka 2025 foto BelExpo & Atelier D'architecture Carré 7

Een totaal verkeerde keuze.

Waarom gaf men de opdracht niet aan de Belgische ontwerper die reeds in Japan een groot aanzien kreeg met de bouw van een uitzonderlijke brug in Nagasaki, de Dejima Footbridge (2016-2017). Laurent Ney (°1964) is burgerlijk ingenieur architect en binnen het vakgebied is bijna iedereen het er over eens, hij is een ontwerper van wereldformaat. In 2021 kreeg Ney voor deze brug de *First prize for urban design Award* van de Japanse overheid. Hij heeft nu ook een bureau in Tokio, Ney & Partners Japan. Iedereen weet hoe moeilijk het is om binnen te dringen op de Japanse markt dan heeft men nog meer waardering voor deze prijs die hij kreeg.

Wie was de adviseur van Aldwin Dekkers op het vlak van architectuur? Opnieuw is de Regie der Gebouwen betrokken maar van deze instelling kan men toch niets verwachten. Op de website van BelExpo staat te lezen: "De Regie der Gebouwen verleent haar expertise en ervaring in de rol van gedelegeerd bouwheer. Zo heeft ze in nauwe samenwerking met BelExpo de selectie- en gunningsleidraden en de technische prestatiebepalingen voor het paviljoen opgesteld. Ze nam ook deel aan de evaluatie van de kandidaturen en offertes (zowel op technisch als administratief vlak) en verleende juridische bijstand.". Laurent Vrijdags, administrateur-generaal van de Regie, benadrukte dat de selectie gebeurde volgens de overheidsopdrachten. Maar van een visie hoe een land zich wil presenteren is geen sprake. Een cultuur van cijfers en aanvinken zonder ambities.

Nagasaki (Japan), de Dejima Footbridge (2016-2017) In 2021 kreeg Ney voor deze brug de First prize for urban design Award van de Japanse overheid. Foto Ney & Partners

Men stuurt toch het beste wat België te bieden heeft naar een wereldexpositie, waarom niet architectuur? Waarom hebben de Regie en BeExpo geen equipe laten vormen rond een persoon die in Japan reeds naam maakte? Ney & Partners heeft referentie in Vlaanderen, Wallonië en Brussel plus internationale topcreaties. Het architectenbureau van Cyril Rousseau heeft de meeste projecten in- en rond La Louvière! Vergelijk

even de website van Ney & Partners en Atelier D'architecture Carré 7, het verschil in kwaliteit is immens! Dit is niet subjectief maar objectief gegeven!

Hopelijk gaat men in de *Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme* van het Vlaams Parlement vragen stellen over deze gang van zaken en de keuze die zelfs geen keuze was! Vlaanderen is opnieuw in de zak gezet!

Het is een kaakslag voor alle personen en instellingen die de laatste jaren zich hebben ingezet om tot een betere architectuurcultuur te komen en tot goed opdrachtgeverschap. Er is grote belangstelling voor de architectuurontwikkeling in België en dit vertaalt zich in de vele publicaties. De directie van BelExpo negeert dit alles.

Marc Dubois

Augustus 2023

P.S. Tekst betreffende Milano 2015 staat op mijn website zie www.marddubois.be

ⁱ Marc Dubois, België in Sevilla 1992 / Van diamant tot kubus
S/AM, nr.1, 1990, pp.10-11.

Marc Dubois, Drie niveaus, drie gewesten - Belgisch paviljoen Sevilla 1992, in: KNACK, 5 september 1990

Marc Dubois, Sevilla Adieu - Zijn wereldtentoonstellingen nog relevant? in: KNACK, 23 September 1992